

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 6-7

EMOTIVNI SUSRET
SEDAMDESETOGODIŠNJAKA

STR. / PAG. 10-11

MEDIJI I NAŠ SVAKODNEVNI ŽIVOT

STR. / PAG. 15

MEĐUNARODNI DAN STUDENATA

Susret sedamdesetogodišnjaka
Generacija 1952.

Predsjednik Hrvatskog sabora
u Karaševu

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 23.12.2022, u 15.30 sati. Gledajte nas!

Mjesečno Izdanje Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj /
Ediție lunară a Uniunii Croaților din România

Godina / Anul **XXVIII**
Broj / Numărul **195**

Nakladnik / Editor
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj /
Uniunea Croaților din România

Za nakladnika / Pentru editor
Giureci-Slobodan Ghera

ISSN KOD / COD ISSN **1841-9925**

Glavni urednik / Redactor șef
Ivan Dobra

Urednici / Redactori
Lina TINCUL

Vanjski suradnici / Colaboratori
Maria LAŢCHICI; Diana Catic; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOŞ

Tehnoredaktor / Tehnoredactor
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
Uniunea Croaților din România
327065 Caraşova 22, jud. Caraş-Severin, România
Telefon: **0040-255-232255**

Fax: **0040-255-232146**

E-mail: **zhrcr@gmail.com; hg.redactia@zhr-ucr.ro**
Web: **www.zhr-ucr.ro** Hrvatska Grančica

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 08.12.2022, od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:15, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA U KARAŠEVU	STR. 3-4-5
EMOTIVNI SUSRET SEDAMDESETOGODIŠNJAKA	STR. 6-7
CLIMATE ACTION	STR. 7
30. OBLJETNICA OSNIVANJA ZHR-A	STR. 8-9
MEDIJI I NAŠ SVAKODNEVNI ŽIVOT	STR. 10-11
PUTOKAZ U OVIM NESIGURNIM VREMENIMA	STR. 12
BUDNI U ADVENTU	STR. 13
U TEMIŠVARU I KARAŠEVU	STR. 14
MEĐUNARODNI DAN STUDENATA	STR. 15

MEĐUNARODNI DAN STUDENATA

Međunarodni dan studenata obilježava se svake godine 17. studenoga u znak sjećanja na čehoslovačke studente koji su svojim životima branili pravo na obrazovanje.

Godine 1939. nacistički okupatori Čehoslovačke ugušili su u Pragu demonstracije studenata Medicinskog fakulteta, koje su označile trenutak stvaranja neovisne Čehoslovačke Republike. Nakon gušenja demonstracija osam studenata i jedan profesor pogubljeni su bez suđenja, a više od 1200 studenata poslano u koncentracijske logore. Uzrok ovog tragičnog događaja ima podrijetlo nekoliko dana prije, kada su nacisti ubili jednog studenta praškog sveučilišta. Preko 1000 studenata došlo je na posljednji ispraćaj svojeg kolege čiji se pogreb pretvorio u antinacistički skup. Praška sveučilišta ostala su zatvorena do kraja Drugog svjetskog rata, s izuzetkom Njemačkog sveučilišta u Pragu.

Međunarodni dan studenata prvi je put obilježen 1941. godine u Londonu od strane Međunarodnog studentskog vijeća (u kojem su bili i brojni članovi iz redova izbjeglica).

Mnogo kasnije, 1989. godine, također 17. studenoga, Slovaci su studentskim demonstracijama tražili izlazak iz komunizma, a potom i češki studenti 18. studenog. Taj trenutak predstavlja početnu točku antikomunističkih demonstracija studenata u Pragu, kojima je u toj zemlji okončan komunistički režim.

Međunarodni dan studenata trenutno se obilježava, posebno u zemljama poput Grčke, Češke i Slovačke. Pobuna studenata Politehnike u Ateni protiv grčke vojne hunte 1973. dosegla je vrhunac 17. studenoga, kada je u ranim jutarnjim satima tenk AMX 30 probio zaključana vrata Politehnike. Trenutno, Češka i Slovačka obilježavaju 17. studenog kao "Dan borbe za slobodu i demokraciju".

Danas se malo govori o ovom bitnom datumu koji je simbol borbe za demokratsko obrazovanje i društvo, a može se reći i da mali broj studenata novi-

jih generacija uviđa značaj ovog dana. Sjećanje i obilježavanje ovog dana, kada su mladi izgubili živote boreći se za pravdu i demokraciju, je bitno kako ne bismo zaboravili žrtve koje su učinjene zarad naše budućnosti. Na fakultetima širom zemlje ovaj dan obilježava se na razne simbolične načine.

U našim krajevima, u našoj zajednici, ima sve više i više mladih koji odlučuju nastaviti svoje studije nakon završetka srednje škole, što bi nas srdačno trebalo radovati. Neki od njih odlučuju da studije nastave u poznatim fakultetima glavnih kulturnih gradova u Rumunjskoj kao što su Temišvar ili Cluj, a neki biraju čak i druge države. Imali smo i imamo studente na raznim fakultetima i u Zagrebu, glavnom gradu Hrvatske.

Mislim da je vrlo važno spomenuti da ovaj dan ima značajnu težinu: dan je to kad je svijet shvatio da je "glas studenata" važan, da je to nužnost koja će biti izražena htjeli-ne htjeli. Povijest je jedan vrlo jasan dokaz da su studenti uvijek imali riječ. Važno je da, ipak, shvate obavezu koju imaju, a to je prenošenje onoga što su im naraštaji ostavili.

Ovaj dan predstavlja dan posvećen nama, studentima.

Sretan nam Međunarodni dan studenata!

Diana Catic

U TEMIŠVARU I KARAŠEVU

U sklopu nedavne posjete Rumunjskoj, trideseteročlana grupa turista iz Poreča, hrvatskog grada u Istarskoj županiji, posjetila je Temišvar i glavne znamenitosti grada, a 10. studenog je posjetila Karaševu, gdje je bila gost Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

U zgradi krovne organizacije Hrvata u Rumunjskoj gostima je srdačnu dobrodošlicu u naše najveće mjesto poželio predsjednik Zajedništva Hrvata Slobodan Gera te ih je kratko upoznao s poviješću karaševske zajednice na ovim lijepim predjelima i nastojanjima Zajedništva Hrvata da sačuva i promovira sve elemente koji sačinjavaju identitet naše manjine. „Želim vam iskrenu dobrodošlicu u našu hrvatsku zajednicu i posebno mi je drago što ste izdvojili vremena kako biste upoznali naše mjesto i naše ljude. Unatoč činjenici da smo malena zajednica, samo

ma popisu stanovništva 2011. godine obitava 9790 stanovnika, većina živi u predgrađima. Grad Poreč kao šira cjelina ima ukupno 16.696 stanovnika prema istom popisu stanovništva iz 2011. godine.

Kompleks Eufrazijeve bazilike iz 5. stoljeća, koji je na mjestu izvorne crkve prvi put proširen u 6. stoljeću pod Bizantom i biskupom Eufrazijem, predstavlja najvažniji i najvrjedniji kulturni spomenik Poreča, a UNESCO ju je 1997. zaštitio kao spomenik svjetske baštine. Grad je bio opasan obrambenim zidinama od 12. do 19. stoljeća.

Nakon Prvog svjetskog rata grad dolazi pod

nešto više od pet tisuća stanovnika, imamo ovdje škole na hrvatskom jeziku i trudimo se očuvati naš stari karaševsko-hrvatski govor, vjeru, tradiciju i običaje. Želim vam ugodan boravak u našem mjestu“.

Etnografski muzej, odnosno Tradicionalni dom Hrvata u Rumunjskoj i Lurdsko svetište u karaševskoj Kurjačici bila su dva mjesta koje su gosti posjetili u našem najvećem selu. Izlet u Karaševu završio je ručkom u pansionu Perla Carașului, odakle se pruža fantastičan pogled prema Prirodnom rezervatu Kanjona rijeke Karaša iz Nacionalnog parka Semenic-Cheile Carașului.

Poreč je grad na zapadu Hrvatske smješten na zapadnoj obali poluotoka Istre. Grad, koji je star gotovo dvije tisuće godina, nalazi se u luci koju od mora štiti otočić Sveti Nikola. U samom gradu pre-

Talijansku upravu. Tijekom Drugog svjetskog rata grad je više puta bombardiran i gradska jezgra je teško oštećena, uništen je samostan franjevac i nekoliko "insula" strogradske jezgre.

1947. Pariškom mirovnim konferencijom Istru, a s njom i Poreč, postaju dio Jugoslavije. Jugoslavensko razdoblje karakterizira industrijalizacija i izgradnja turističkih kapaciteta. Godine 1991. dolazi do promjene na razini države kada Hrvatske proglašava nezavisnost od Jugoslavije i Poreč kao dio Hrvatske ulazi u 21. stoljeće.

Kroz cijelu povijest ovog područja, sve do dolaska turizma, stanovnici su živjeli gotovo isključivo od zemljoradnje i ribarstva. Zato Poreč nema nikakve znatnije industrije osim prehrambene. Danas je glavni izvor prihoda turizam, a porastu su sektori trgovine, bankarstva i komunikacija.

Ivan Dobra

PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA U KARAŠEVSKOJ ZAJEDNICI

Tijekom službenog posjeta Rumunjskoj, predsjednik Jandroković posjetio je 9. studenog 2022. godine i hrvatska mjesta Karaševu, Klokotič i Lupak iz karaševske zajednice, jedne od najstarijih manjinskih hrvatskih zajednica na svijetu.

U Karaševu je posjetio Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, Etnografski muzej, odnosno Tradicionalni dom Hrvata u Rumunjskoj i mjesnu crkvu Marijina uznesenja, a srdačnu dobrodošlicu u naše mjesto mu je u zgradi organizacije poželio predsjednik Zajedništva Slobodan Gera, istaknuvši da Hrvati žive u Karaševu već više od sedam stoljeća, dok je hrvatska manjina most koji veže dvije države. "S velikom radošću i otvorenog

srca imamo priliku ugostiti predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića, kojemu se osobno zahvaljujem što je danas izdvojio vremena i posjetio našu manjinu, nakon službenih posjeta u Bukureštu. Zahvaljujem se i u ime Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, odnosno u ime hrvatske zajednice koja ovdje živi preko 7. stoljeća i vrijedno čuva tradiciju, običaje i sva obilježja koje karakteriziraju Hrvate u Rumunjskoj. Naša je manjina zapravo most koji povezuje

dvije države. S ovom prigodom čestitam 30. obljetnicu uspostave diplomatskih odnosa između Rumunjske i Hrvatske..."

Predsjednik Jandroković je u svom govoru naglasio, između ostalog, važnost potpore očuvanju identiteta hrvatske nacionalne manjine i kroz projekte koje hrvatska vlada kontinuirano financira putem Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. "Htio bih vam odmah na početku zahvaliti što tako ustrajno čvrsto čuvate hrvatski identitet, našu vjeru, jezik, tradiciju i naše običaje, a kad se vratim u Hrvatsku podijeliti ću sa svima, sasvim sigurno, ono što sam ovdje video i doživio. Svi moji sugovornici u Bukureštu, predsjednik Vlade, predsjednici oba doma Parlamenta, istakli su vas, hrvatsku nacionalnu manjinu, kao most koji spaja dvije države, kao uzorne rumunjske građane i kao Hrvaticu i Hrvate koji čuvaju svoje, koji brinu o svome identitetu, koji brinu o svome jeziku. Meni je jako drago da je to tako jer nije u svim državama isto. Postoje države u kojima također imamo hrvatsku nacionalnu manjinu ali ona nema tretman i nema pomoć države kao što imate vi. Vlada R. Hrvatske putem Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske isto tako izdvaja određena sredstva za projekte i za financiranje nacionalnih manjina iz dijasporu ali vidio sam i da je dosta solidna pomoć koja dolazi od Rumunjske države što je isto tako jako važno. Veoma je važna i činjenica da imate sve razine edukacije, od Vrtića, Osnovne škole, Dvojezične gimnazije do lektorata na Sveučilištu u Bukureštu i Temišvaru što doprinosi jačanju pozicije

Hrvata koji ovdje žive i daje vam određeno samopouzdanje. S druge strane, znam da vam nije lako u onom dijelu životnog standarda, da jedan dio ljudi odlazi u potrazi za malo boljim životom ali to nije samo vaš problem, to je problem i drugih zemalja i drugih naroda. I mi u matičnoj državi imamo problem s iseljavanjem, to su globalni trendovi. Međutim, vidim ovdje jednu snagu, energiju i ljubav prema Hrvatskoj, prema hrvatskom jeziku, tradiciji i običajima, vi ste ih sačuvali od četrnaestog stoljeća, a siguran sam da ćete ih sačuvati i u budućnosti. Prenosim vam i pozdrave predsjednika Vlade Andreja Plenkovića, ministara vanjskih i europskih poslova Gliša Radmana, a vama želim puno zdravlja, čvrste vjere i da se borimo svi zajedno za generacije koje će doći iza nas.

Osim predsjednika Zajedništva Hrvata, u dvorani Amfiteatar su predsjedniku Hrvatskog sabora poželjeli dobrodošlicu župan Karaš-severinske županije Ioan Dragomir i načelnik karaševske općine Petar Bogdan. Ioan Dragomir je kazao okupljenima da će županija nastaviti podržavati napore za očuvanjem hrvatske manjine. "Vaš posjet našoj županiji, gospodine predsjedniče Hrvatskog sabora, gdje se nalazi najveća i najstarija hrvatska zajednica iz naše države, s toliko je posebniji s koliko ove godine obilježavamo 30. obljetnicu diplomatskih odnosa između Rumunjske

i Hrvatske. Karaš-severinska županija ima inače specijalni odnosi s Republikom Hrvatskom. Kroz suživot s hrvatskom manjinom proizašle su mnoge kulturne vrijednosti koje su našu županiju napravile jedinstvenom, bogatom i interesantnom destinacijom. Hrvatski duh imao je kroz vrijeme i ima i danas pozitivne utjecaje u cijelom planinskom Banatu, a zajednicu hrvatskih etnika cijenimo i poštujemo. Odnosi dviju država su jako dobri već od proklamacije nezavisnosti Hrvatske. Hrvatske vlasti su konstantno vodile brigu o očuvanju i promicanju identiteta hrvatske zajednice u Rumunjskoj i o zajednici Istrorumunja iz Hrvatske, dvije zajednice veoma važne za povijest dviju država, a u tom su poduhvatu imale i stalnu podršku rumunjskih

vlasti. Vaš posjet, gospodine predsjedniče, učvršćuje i potvrđuje izvrsne odnose dviju država, a ja vas na kraju uvjeravam da će vlasti naše županije pridonijeti i nadalje očuvanju etničkog, kulturnog, lingvističkog i vjerskog identiteta stanovnika hrvatske nacionalnosti iz naše županije".

Načelnik općine Karaševu Petar Bogdan naglasio je u ime mještana općine da kao manjina živimo u dobrom suživotu s rumunjskim narodom i drugim manjinama u županiji i u dobrom odnosu s rumunjskim vlastima. "S velikom radošću pozdravljam vašu prisutnost u našoj zajednici koja nije zaboravila svoje hrvatsko porijeklo, u zajednici koja se već stoljećima razvija, radi i živi u jako dobrim odnosima s većinskim rumunjskim narodom i ostalim nacionalnim manjinama iz ove zemlje. To su osobitosti koje su nas karakterizirale tijekom povijesti, neovisno o vlastima koje su se redale kroz vrijeme, bilo da se radi o turskim ili austro-ugarskim, bilo da je pak riječ o rumunjskom komunističkom režimu".

Prilikom posjeta Karaševu, predsjednik Jandroković razgovarao je s našim ljudima o pitanjima njihove svakodnevne, kao i o izazovima s kojima se zajednica susreće. Karaševski Hrvati prenijeli su zadovoljstvo ostvarivanjem svojih manjinskih prava u Rumunjskoj. S Jandrokovićem su u delegaciji bili Ivana Posavec Krivec, predsjednica kluba zastupnika Socijaldemokrata i voditeljica izaslanstva Hrvatskog sabora u Parlamentarnoj skupštini SEEC (Proces suradnje u jugoistočnoj Europi), saborski zastupnik HDZ-a Andro Krstulović Opara i veleposlanica R. Hrvatske vu Bukureštu Nj. Eksc. Marija Kapitanović.

Posavec Krivec je Karaševcima obećala da će se Sabor boriti za poboljšanje njihovog statusa. „Vjerujte da imate u nama partnera i saveznika, da ćemo po povratku u Domovinu svojim djelovanjem učiniti da vi ovdje lakše živite i da dobijete više sredstava“, kazala je.

Krstulović Opara je kazao kako je „nevje-

BUDNI U ADVENTU

Isus kaže: Bdižite! Postoji dvostruko bdijenje.

S jedne strane čekanje u zloj namjeri, kako bismo nekoga prisluškivali, uhodili i naškodili mu, preispitujući njegove slabosti i pogreške i tako ga prokazali. Postoji bdijenje u dobroj namjeri, kako je mislio Isus. Bdjeti znači prema tome biti spreman i otvoren, probuditi se od tromosti, mlitavosti. Bdjeti znači odbaciti površnost, biti pažljiv, biti na oprezu, čuti, tražiti pogledom, prije svega tražiti Boga. On ne dolazi tek na kraju svih dana. On dolazi tako reći u sve dane. On dolazi sada k nama u ovoj svetoj misi. On daje da njegovu riječ čujemo i daje nam udjela u svojim svetim darovima.

Isus Krist dočekuje nas na početku nove crkvene godine s podužom opomenom. Ishodište govora je vrlo načelno pitanje učenika: "Reci nam kada će to biti i koji će biti znak tvojega dolaska i svršetak svijeta?" (Mt 24,3).

Radi se o dolasku Sina čovječjega na kraju vremena – i zato je to vrijeme blizu. Nitko u stvari ne zna točan trenutak kraja, zato Isus opominje na budnost i spremnost. Isus često govori u dojmivim slikama: dani velike nevolje, pomrčina sunca i mjeseca, sile nebeske, smokva, vrijeme općeg potopa, dolazak Sina čovječjega, gospodar kuće, lopov u noći.

Bog, Otac, zna dan i čas. Uza svu nesigurnost postoji i ta sigurnost: sva su vremena u Božjoj ruci. To je evanđelje, radosna vijest Isusova govora, a s druge strane puno neznanja kod ljudi. Na puno toga što se događa u životu ne možemo utjecati, puno toga

u životu ostaje nam nerazjašnjivo. Isus tako kaže: "Dvojica će tada biti u polju: jedan će se uzeti, drugi ostaviti. Dvije će mljeti u mlinu: jedna će se uzeti, druga ostaviti" (Mt 24,40). Zato: "Bdižite!" (Mt 24,42). Budnost o kojoj govori Isus, želi oblikovati naš život. Dakle govori o tome što život danomice treba. On govori o načinu životne odluke koja svakom životu daje oblik.

Mi bismo mogli nastaviti Isusov govor na tom mjestu: spavati, igrati, raditi, kupovati, moliti, brinuti se za djecu, živjeti samostanskim životom. Sve to mi činimo s više ili manje nutarnjeg sudjelovanja ili bud-

nosti za konkretne stvari, o kojima se sada radi. Isus zato propagira, da to što činimo, činimo budno. Da budemo umjereni u jelu i piću, da preuzmemo odgovornost za ljude koji su nam povjereni, da činimo više od naše bezuvjetne dužnosti, da živimo u punini i da dijelimo što nam je darovano.

Isus ne želi da zanemarimo svoj život. Zato on uvjerljivo propagira budno življeni život – u kojem nam Bog dolazi ususret. To je upravo životna kvaliteta: od Boga živimo i usmjereni smo na njega, Bog dolazi u naš život i on nas može "zaraziti" puninom svojih mogućnosti.

Vrijeme došašća je vrijeme, u kojem se postavljamo tako, da smo potpuno svjesni životne perspektive, i u tom vremenu se uvježbavamo tako, da računamo na Božji dolazak. Svaki dan. Uvijek nam ne uspijeva živjeti budno. Zato slavimo Došašće, kao vrijeme u kojem velike nade za naš vlastiti život i za život svijeta ponovno mogu postati velike, i da po njima izvršimo nalog.

Vrijeme Došašća, koje je pred nama do Božića, je vrijeme u Gospodnjoj svjetlosti. Mnoga mala i velika svjetla obrubljuju sada naš svakidašnji život: u trgovinama, uzduž ulica i pješačkih zona, na božićnim trgovinama, u našim kućama. Očima vjere zapažamo da ta svjetla naviještaju veliku nadu koja se temelji na Božjim obećanjima. To što vidimo i učimo, Isus naziva "budnost". Nasljedujući njega pozvani smo da sami budemo svjetlo: blagoslov za nas i za cijeli svijet.

Dr. theol. Davor Lucacela

PUTOKAZ U OVIM NESIGURNIM VREMENIMA. GOSPA OD ZDRAVLJA

Cijeli je mjesec studeni u znaku Svih Svetih koje slavimo prvoga dana ovog mjeseca.

Mеду njima se posebno ističe jedan blagdan koji ulijeva nadu u ovim nesigurnim i mutnim vremenima. To je blagdan Gospe od Zdravlja, koji se slavi 21. studenoga. Ideja za ovaj članak došla je slušajući lupačkog župnika, vlč. Patašana kako nas upućuje da se utječemo Gospi od Zdravlja i spominjući da u našem kraju, čak tri crkve imaju ovu sliku. U Lupaku se slika Gospe od Zdravlja nalazi s desne strane oltara, blizu velikog kipa Majke Božje.

U ove zadnje, sada već tri, godine, vjerojatno je najčešća riječ i želja: zdravlje! Sačuvati zdravlje, biti zdrav, željeti drugima zdravlje! Duševno i tjelesno! Jer oba su jednako bitna. Tijelo je zdravo ako je duša zdrava. Jer vremena su vrlo „bolesna“, u vidljivom i nevidljivom smislu. Nije možda samo pandemija, virus koji hara svijetom i kao da ne jenjava, već i bolest duše, bolest straha, nesigurnosti. A tu je i rat koji već mjesecima traje u našem susjedstvu i koji tjera u izbjeglištvo milijune ljudi.

Zbog rata pati cijeli naš stari kontinent. No, osim prijetnji nestašica struje, plina, žitarica, poskupljenja i nestašica hrane, visokih cijena, sve se više postavlja pitanje mentalnog zdravlja ljudi zbog svih teških životnih okolnosti. Kao da je svijet izgubio, više no ikada prije, smjer. U kojem smjeru ići? Na koga se osloniti? Jer sasvim je jasno da ono konkretno, opipljivo, materijalno nije sigurno (nije nikada ni bilo). Ta egzistencijalna pitanja nisu od sada, oduvijek ih je čovječanstvo postavljalo. Možda je razlika u tome što su prije ljudi imala više vjere, moralnih vrijednosti, dok sada vlada relativizam i indiferentizam.

Ali mi, kršćani, imamo veliku zaštitnicu i zagovarateljicu, Majku Božju. A ovaj blagdan, Gospe od Zdravlja, dolazi nam ususret, da se Gospi utječemo za pomoć u očuvanju našeg duševnog i tjelesnog zdravlja. I ne samo našeg, već i onih koji rukovode državama.

Sam blagdan Gospe od zdravlja je dan kada se sjećamo tajne potpunog prikazanja, darivanja i posvećenja Bogu, Marije, koju je sam Bog odabrao za Majku svoga Sina. Ima veliki broj legendi i predaja koje govore o Marijinom prikazanju kao o iznim-

no svečanom činu, koji je bio popraćen mnogim čudesnim događajima. Mariju su njezini roditelji, Joakim i Ana, obećali Bogu i doveli je u hram kad su joj bile tri godine. Do ulaza u hram bilo je 15 stepenica (trepne) kojima se Marija sama popela.

Prikazanju Blažene Djevice Marije posvećene su mnoge crkve, jedna od njih je podignuta 1687. To je veličanstvena crkva Madonna della Salute (Gospa od Zdravlja), koju i danas svaki posjetitelj Venecije može razgledati. Pobožnost prema Gospi od Zdravlja došla je iz Venecije i u ostale krajeve Europe (tako i južne hrvatske krajeve, gdje su joj posvećene mnoge župe, crkve i kapele (Grdoselo kod Pazina, Vodnjan, Vrbnik na Krku, Nevidane na Pašmanu). Već više godina sliku Gospe od Zdravlja imaju i tri župe našega kraja.

Obzirom na teška vremena za ljudsko zdravlje usrdno se utjecimo Gospi od zdravlja za pomoć. Duševnu i tjelesnu. I za prosvjetljenje i putokaz u ovim mutnim i nesigurnim vremenima.

Maria Lațchici

rojatno koliko je vaša lekcija potrebna Hrvatima u Domovini da bi znali ljubiti, čuvati svoju zemlju, svoj identitet i svoju povijest". „Cijeniti, čuvati, voljeti Hrvatsku, ali i poštovati svoju zemlju u kojoj živite je nevjerojatna vrijednost“, dodao je.

U prigodi posjeta Klokotiču i Lupaku, priređen je prigodni folklorni program hrvatskog kulturno-umjetničkog društva. Pri obilasku mjesnih crkvi istaknuta je i iznimno značajna uloga Katoličke crkve u očuvanju jezika i identiteta Hrvata u Rumunjskoj.

Prije posjeta karaševskoj zajednici, predsjednik Hrvatskoga sabora Gordan Jandroković je u okviru službenog posjeta Rumunjskoj imao sastanke s predsjednicima oba doma Rumunjskog parlamenta i predsjednikom Rumunjske vlade. Predsjednik Jandroković

je održao i govor u Zastupničkom domu Parlamenta Rumunjske.

Uvodno je pozdravio sve zastupnike na rumunjskom jeziku i zahvalio predsjedniku Ciolacuu na prili-

ci za obraćanjem u Zastupničkom domu Parlamenta. Istaknuo je kako su Hrvatska i Rumunjska tijekom 30 godina diplomatskih odnosa izgradili iskrene i čvrste odnose, s dugotrajnom perspektivom. Taj je doseg pripisao kontinuiranoj suradnji na bilateralnom planu, ali i unutar Europske unije i NATO-a. Istaknuo je kako spona između dviju zemalja učvršćuje hrvatska manjina u Rumunjskoj, gdje je nastanjena od 14. stoljeća, čime čini jednu od najstarijih hrvatskih manjinskih zajednica u svijetu. „Oni su istinski pioniri interkulturalnih kontakata i najdragocjenija poveznica između naših zemalja“, kazao je, dodavši kako mu je drago da je je-

dan od parlamentaraca u Zastupničkom domu i predstavnik hrvatske zajednice Slobodan Ghera, predsjednik stranke Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj.

Dodao je da bez obzira na brojčano manji broj pripadnika rumunjske nacionalne manjine u Hrvatskoj, promicanje njihovih prava i interesa te potpora aktivnostima visoko je na popisu prioriteta hrvatske Vlade.

Hrvatska i Rumunjska imaju bliske poglede na proširenja EU na susjedne zemlje. U tom smislu naveo je nužnost zadovoljenja svih kriterija zemalja aspirantica za članstvo, ali i potrebu snažnije prisutnosti EU-a u našem okruženju.

U završnom dijelu obraćanja, predsjednik Jandroković osvrnuo se na ratnu situaciju u Ukrajini. Kazao je da ruska agresija u toj zemlji podsjeća da se sloboda ne smije uzimati zdravo za gotovo, čega je hrvatski narod osobito svjestan zbog žrtava podnesenih u obrani države od agresije devedesetih godina prošlog stoljeća. Stoga će Hrvatska nastaviti pružati Ukrajini pomoć na političkoj, financijskoj, humanitarnoj i vojnoj razini. Govor je završio poručujući kako u današnjim promijenjenim globalnim okolnostima obnašatelji javnih dužnosti imaju važnu zadaću u borbi za slobodu, demokraciju i mir, zagovarajući poštivanje vladavine prava te ljudskih prava i sloboda.

Ivan Dobra

EMOTIVNI SUSRET SEDAMDESETOGODIŠNJAKA

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj i ove je godine organiziralo u svom sjedištu u Karaševu tradicionalni susret sedamdesetogodišnjaka iz karaševskih sela. 41 pripadnik generacije rođene 1952. godine došlo je 26. studenog ove godine na tradicionalno okupljanje osoba treće životne dobi, od kojih 17 iz Karaševa, 7 iz Klokotiča, 9 iz Vodnika, 6 iz Lupaka, 1 iz Nermiđa, i 1 iz Jabalča.

Kako to već biva, sedamdesetogodišnjaci su najprije sudjelovali na Svetoj misi u crkvi Marijina uznesenja u Karaševu, koju je s početkom od 17,00 celebrirao vlč. Petar Rebedžila, župnik karaševske župe. Odmah na početku Svete mise vlč. Petar Rebedžila je uz riječi ohrabrenja potaknuo vjernike da u trenucima nemoći imaju pouzdanje u Boga i u Božju riječ, jer je Bog uvijek uz njih. "Prošle godine jedan od sedamdesetogodišnjaka mi reče: "Gospodine, smo pri kraju!" Niste, dragi moji, pri kraju. Na kraju ste zemaljskog života, ali ste početnici i radosnici koji će imati dio Božjega života i blagoslova vječnoga života. Niste vi oni na kraju života, nego oni koji ste manuli trag u ovome životu. To je trag, ne što se tiče uživanja ovoga svijeta, nego trag koji će voditi mlade u vječni život. Ne smijemo i ne treba da tugujemo će nešto gubimo. Vjera nam govori i crkva nas poučava po Božjoj riječi, da svi oni koji žive po Božjoj ljubavi i nauku će gledati Boga u lice. Zato i ako osjećate će klonete u ovome životu, stavite sve prid Boga i u Božje ruke i late da vidite, da osećate i da doživite će u Bogu dobivate svu onu snagu koja vas čini da možete da koračate, makar teško u ovome svijetu, ali obećanje Božje je vječni život. Ne smijemo da gandujemo negativno o našem životu, da cijenimo naš život kao nešto što je prošlo bez ičega, nego treba da se gandujemo koliko smo Bogu služili i

koliko nas Bog ljubi, više nego itko drugi na ovome svijetu." - poručio je karaševski župnik u svom obraćanju sedamdesetogodišnjacima.

Nakon mise, sedamdesetogodišnjaci su krenuli prema sjedištu Zajedništva Hrvata. Tamo su se zastavili u dvorani Amfiteatar gdje im je predsjednik organizacije, Slobodan Gera poželio dobrodošlicu te istaknuo da je višedecenijska tradicija da se posljednje nedjelje mjeseca studenog u zgradi Zajedništva slavi susret sedamdesetogodišnjaka. Obrativši se okupljenima, Slobodan Gera je čestitao slavljenicima na životnim uspjesima i postignućima te pozvao mlade generacije da slijede primjer svojih prethodnika.

„Dobro došli u Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, u centralno sjedište naše organizacije. Radujemo se što ste danas došli u ovako velikom broju kod nas. Svaki generacijski susret je uvijek pun s emocijama, to se vidi i na vašim licima, a mi smo veoma radosni zbog toga, jer i mi imamo puno toga da naučimo od vas. Život ne uvijek lak, jer ima i lijepu i manje lijepu stranu, ali mi smo radosni što svake godine možemo da ugostimo generacije što ispune 70 godine. Svaka generacija koja dođe je posebna za nas, jer ste vi oni koji su nam pružili odgoj, a da neste vi bili ne bi bili niti mi. Hvala vam za sve jer ste nam podarili vaše znanje, iskustvo, a mi lamo da se trudimo da sačuvamo sve što je naše, jer je to naša dužnost. Velika je stvar to što možete da se vidite, progovorite i sjetite vašeg djetinstva“.

U ime karaševske općine, načelnik Petar Bogdan čestitao je svim slavljenicima na lijepim godinama njihovog života „za mene ovi sastanci koji se održavaju zahvaljujući inicijativi Zajedništva su svake godine sve po lep i po lep. Radujem se za vas ovu večer, za svi koji ste doživeli ovu godinu da proslavite sedamdeset go-

Generacija rođena 1952. godine.

EMISIJA NA HRVATSKOM JEZIKU NA RADIO REŠICA – petkom, u okviru gradskog RADIO REŠICA. Hrvatski se jezik i glas čuje i petkom, u okviru gradskog RADIO REŠICA. Tijekom programa petkom slušatelji naših mjesta imaju priliku čuti vijesti o važnim događajima u našem kraju. Iako naočigled izgleda možda vremenski malo, za našu malu zajednicu, čuti hrvatsku riječ od iznimne je važnosti. Jer trebalo je i treba puno rada, truda da se izborimo da se naša riječ čuje i da izađemo iz sjene drugih manjina.

POVREMENE EMISIJE NA REGIONALNOJ TEMIŠVARSKOJ TELEVIZIJI TVR 3 - zadnjih godina napravljene su brojne emisije o našim mjestima i ljudima, kulturnim zbivanjima i relevantnim događajima iz zajednice. Štoviše, kroz ove emisije obuhvaćeni su i Hrvati u županiji Timiș, riječ je o malenim skupinama naših ljudi u mjestima Keča i Rekaš.

FACEBOOK STRANICA. Kada govorimo o društvenim mrežama onda sigurno se možemo složiti s većinom da su trenutno one najjače. Mladi, ali i ostali, skoro pa se od njih ne odvajaju. Stoga redakcija Hrvatske grančice i nastoji u realnom vremenu staviti sve obavijesti, sve informacije, članke, slike i video zapise kako bi ih svi mogli pratiti i vidjeti. I što je također važno, preko stranica društvenih mreža povezujemo se i s novom karaševskohrvatskom dijasporom, onom koja je u novije vrijeme nastala u Austriji. Na taj su način članovi naše zajednice koji žive i rade u Austriji upoznati sa svim važnim zbivanjima. No osim informativnog karaktera, kroz različite kulturne sadržaje, članke o zbivanjima koje organizira Zajedništvo, naši ljudi održavaju svojevrsnu živu vezu s rodnim krajem. Jer ne smijemo zaboraviti poruke koju odašilju svi mediji, a to je prije svega: čuvajte svoj jezik i identitet! Nemojte

prestati govoriti materinskom jezikom. Ne zaboravljajte svoje korijene, svoje običaje, tradicije. U tom pogledu društvene su mreže koristan instrument i smatramo da pružaju dosta objektivnu sliku o našoj zajednici.

Kada govorimo o većinskim medijima, onda trebamo svakako spomenuti emisiju na prvom kanalu državne televizije, TVR 1, pod nazivom Suživot, koja se emitira svake srijede od 15. 00 sati. Cilj je ove emisije predstaviti život, običaje, kulturu i tradicije nacionalnih manjina u Rumunjskoj, među kojima je i hrvatska. Državna televizija nastoji korektno prikazati sve manjine, no kako je hrvatska manjina brojčano mala jasno je da su emisije posvećene njoj rjeđe od onih posvećenih npr. mađarskoj, ukrajinskoj ili njemačkoj manjini.

Slika koju su navedeni mediji oblikovali, barem dosad, je uglavnom pozitivna, no to ne znači da nema mjesta poboljšanju. Imajmo na umu da smo mi sami, kao članovi manjinske zajednice, kreatori ili ko-kreatori slike koju većinski narod ima o nama, a onda, naravno, i ostale manjinske zajednice. Kao mala zajednica, zasigurno je zadnje desetljeće obilovalo sve češćim nastupima folklornih društava, kulturnim manifestacijama, čestim posjetama hrvatskih visokih dužnosnika našem kraju. A sve je to popraćeno i u medijima, kako našim mjesnim, tako i županijskim, a onda i u nacionalnim, oblikujući tako sliku jedne male ali vrlo živahne zajednice.

O tome da li je uloga precijenjena ili podcijenjena, mišljenja smo da to ovisi o primatelju informacija koji te medije prati. Jer ipak bi sve trebalo proći kroz razumski filter i provjeriti u više izvora neke od informacija.

Jedno je sigurno, mediji su moćno oružje, stoga sve što se u njima objavljuje, a pritom ponajprije mislimo na ono što mi kao zajednica objavljujemo o sebi, treba biti pomno provjereno, jer tako zapravo sami oblikujemo sliku o sebi. Pritom nikako ne trebamo odstupiti od postavki koje smo sebi zadali u očuvanju našeg identiteta, a to je jezik, vjera, običaji, tradicije, pripadnost. Jer bez materinskog jezika, nijećemo i sami sebe, svoju bogatu kulturnu prošlost, a budućnost osiromašujemo za blago koje su naši preci stoljećima brižno njegovali i čuvali.

Svakome od nas mora biti na srcu naš materinski jezik, jer kako je napisao pjesnik Petar Preradović: „Bez njega si bez imena, bez djedova, bez unuka. U prošasti sjena puka, ubuduće niti sjena!“

Maria Lațchici

MEDIJI I NAŠ SVAKODNEVNI ŽIVOT

Ovogodišnji skup koji organizira Matica Hrvatska bio je posvećen upravo ulozi medija u okviru manjinskih zajednica.

Stoga smo odlučili u ovom članku podijeliti s našim čitateljima nekoliko aspekata o ulozi medija u našoj zajednici ali u našem svakodnevnom životu.

Mediji. Prije svega Facebook, Whatsapp, Instagram, Viber...pa televizija, radio, pa tek onda novine i ostali oblici tiska. Biti danas prisutan i aktivan u medijima je iznimno važno. Ako si na Facebooku, Whatsapu i ostalim oblicima, postojiš, znaju te, prate te. Ako ne, nema te, kao da ne postojiš. Živimo, manje više, u dva paralelna svijeta, onom opipljivom i ovom virtualnom. Biti danas prisutan u virtualnom svijetu znači postojati u pravom smislu. Tako je i s manjinskim zajednicama.

Jer blisko nam je i poznato kako smo svakodnevno izloženi masovnim medijima, televizijom, radiom, reklamnim spotovima itd. Ljudi odrastaju uz televiziju, mobitel i internet. Mediji čine sastavni dio suvremenog društva. Ponekad je njihova svrha zabavnog karaktera, a ponekad informativnog karaktera. Mediji ne samo da imaju veliki utjecaj na društvo već imaju ogroman utjecaj i na gospodarstvo, znanost, politiku, kulturu, na svakodnevni život. Mediji su itekako moćno oružje.

Mislim da ne bi bilo suvišno istaknuti s ovom prilikom da je zalaganje rumunjskih vlasti za zaštitu prava nacionalnih manjina trenutno jednoglasno priznato na međunarodnoj razini. Prava manjina - i, iznad svega, multikulturalizam - stvarnost su u Rumunjskoj - što podrazumijeva priznavanje pluralizma i kulturne raznolikosti, kulturnog identiteta bilo koje od dvadeset postojećih nacionalnih manjina. Poseban naglasak se stavlja na međusobnom uvažavanju vrijednosti, na njegovanju duha dijaloga, na komunikaciju i suradnju među različitim postojećim kulturama, kao i na priznavanje manjinskih jezika kao izraza kulturnog bogatstva. U okviru takvog interesa, rumunjska država podržava lingvističke raznolikosti među stanovništvom, potiče izražavanje na jezicima manjina i novčano podržava publikacije nacionalnih manjina preko njihovih organizacija, u našem slučaju, odnosno u slučaju Hrvata u Rumunjskoj, preko Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

Kada govorimo o medijskoj infrastrukturi, u našoj su zajednici prisutne novine, radio i, naravno, facebook stranica Hrvatske grančice. Krenimo s pisanim tiskom.

HRVATSKA GRANČICA - prve i jedine novine na hrvatskom jeziku u Rumunjskoj.

Kada je prije trideset godina osnovano Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj jedno od najvažnijih postavki je bilo imati novine na svom jeziku. I tako je nastala Hrvatska grančica, mjesečna publikacija koja izlazi u Karaševu, inače najvećem mjestu Hrvata u Rumunjskoj.

Kroz ovih trideset godina, Hrvatska je grančica napredovala u svakom pogledu. Teme koje se obrađuju su opširnije, političke, gospodarske, društvene, obrazovne i naravno sportske. Nastoje se pratiti i zabilježiti, u pismu i slici, svi važni događaji iz naše zajednice. I da, s pravom mogu reći da Hrvasku grančicu čekaju i rado čitaju stanovnici naših sela. A za našu manjinu, brojčano malu, negdje oko 5.000 stanovnika, Grančica na materinskom jeziku je iznimno bitan medij. Jer materinski jezik je samo jedan, iako se u naše doba sve više ističe potreba poznavanja barem jednog stranog jezika, a poželjno je znati i više. Poznavanje stranih jezika otvara nam nove mogućnosti i perspektive, dok se s druge strane zaboravljaju njihovi utjecaji na materinski jezik, što je posebno vidljivo kod mladih. A mladi naše zajednice nisu u tome iznimka. Nažalost, često se pretjeruje s uporabom stranog ili većinskog jezika, a na uštrb materinskog. Stoga su novine na materinskom jeziku itekako važne.

dine. Na vašim licima se vidi da je vaš život bio jedna lijepa molitva upućena Gospodinu Bogu. Ne lako da prođeš 70 godine. Izgleda će teškoće nesu vi slomile i radosti nesu vi zabludele. Živjeli ste usmereno, izranili ste čeljad, imate i unuci. Želim vim iz svog srca mnogo godine nadalje s čeljađom, s vašimi unuci i da proslavite u radosti i veselju i osamdeset godine života".

U ime organizatora slavljenicima je riječi pozdrava i čestitke uputio generalni tajnik, Đuređ Jankov, potpredsjednik Zajedništva Petar Lugožan te Mikola Paun, predsjednik Mjesne organizacije iz Karaševa, a zatim su gosti u nekoliko rečenica opisali svoj životni put. U čast generaciji rođenoj 1952. godine, profesorica Marija Lackić napisala je jednu prelijepu pjesmu:

Sedamdeset godina dočekasmo živi i zdravi,
Nama u čast Zajedništvo, svetom misom i
Gospom, slavi

Skupili smo se iz svih sela, lica radosna i vesela
Pozdravljamo i jedne i druge, danas nemamo
ni brige, ni tuge
Lijepe godine dočekasmo, kuće izgradismo
Djecu našu podigosmo, stoga Bogu hvalu dajmo
Svim u Zajedništvu zahvaljujemo i radosno zapjevajmo

Živjela generacija, veseli i živi bili
Radosne i vesele 80 godine da slavimo!
Generacijski susret nastavljen je svečanim ručkom uz evociranje uspomena na školske dane. Ugodno druženje generacije rođene 1952. godine do kasno u noć upotpunio je orkestar ansambla Karaševska Zora pod vodstvom prof. Ionela Bonțua uz solista Kračuna Muselina (Miljače).

Lina Tincul

CLIMATE ACTION

Timp de șase săptămâni, din octombrie până în noiembrie 2022, preșcolarii de la Grădinița cu Program Normal din Carașova, grupa "Sunceve zrake", au participat la Proiectul Internațional CLIMATE ACTION.

Proiectul s-a desfășurat în parteneriat cu NASA, ONU și WWF și dorește să schimbe comportamentul elevilor privind schimbările climatice și amenințările din mediu, prin educație. În cadrul proiectului au participat peste 3.400.000 de elevi din 149 de țări, având ca scop, salvarea planetei Pământ de încălzirea globală.

Timp de șase săptămâni preșcolarii, îndrumați de doamna educatoare Ghera Ana-Sabina, au realizat desene, machete, au creat postere, au vizionat prezentări despre cauzele și efectele schimbărilor climatice atât din țara noastră cât și din celelalte țări participante la proiect. Deasemenea, aceștia au avut întâlniri online cu preșcolarii de la PU Čika Jova Zmaj, vrtić Zani Pirog din Serbia, dar și cu elevii din clasa I ai Colegiului Positivo Junior din Curitiba Brazilia, cu care au discutat și au împărtășit descoperirile lor, făcând schimb de bune practici și împărtășindu-și preocupările și rezultatele.

Preșcolarii au desfășurat activități pe teme ecologice și au încercat să găsească soluții pe care le pot pune în practică pentru a combate încălzirea globală.

Din activitățile desfășurate în cadrul proiectului, preșcolarii au învățat și transmit tuturor că TOATE ACTIUNILE NOASTRE, MARI SAU MICI, CONTEAZĂ! PLANETA NOASTRĂ ARE NEVOIE DE NOI!

Lina Tincul

U slikama:

Proslava 30. obljetnice osnivanja ZHR-a

